

Europska služba za podršku evaluaciji u okviru ZPP-a

SMJERNICE

IZRADA PLANOVA EVALUACIJE

SIJEČANJ 2023.

This document contains the translation of the guidelines "Design of Evaluation Plans" March 2023. The translation is intended to make the guidelines more helpful and accessible to different stakeholders. Note: The translated text has not been subject to a layout and editorial check. The final reference text is the English version of the guidelines available at the following [link](#).

Obavijest o autorskom pravu

© Europska unija, 2023.

Umnožavanje je dopušteno uz navođenje izvora.

Preporučeni način citiranja:

EUROPSKA KOMISIJA – Glavna uprava za poljoprivredu i ruralni razvoj – Odjel A.3 (2023.): Smjernice. Izrada planova evaluacije. Bruxelles, siječanj 2023.

Izjava o odricanju od odgovornosti:

Sve informacije i stajališta izneseni u ovom izvješću stajališta su autora te nužno ne odražavaju službeno mišljenje Komisije. Komisija ne jamči točnost podataka sadržanih u ovom izvješću. Ni Komisija ni osobe koje djeluju u njezino ime ne mogu se smatrati odgovornima za moguću uporabu navedenih informacija.

Europska služba za podršku evaluaciji u okviru ZPP-a odgovorna je za pružanje podrške pri aktivnostima praćenja i evaluacije na razini EU-a i država članica. Djeluje pod vodstvom Odjela A.3 „Uspješnost politike” Glavne uprave za poljoprivredu i ruralni razvoj (GU AGRI) Europske komisije (EK). Europska služba za podršku evaluaciji u okviru ZPP-a podupire sve dionike evaluacije, osobito GU AGRI, nacionalna tijela, upravljačka tijela i evaluatore, razvijanjem i prenošenjem odgovarajućih metodologija i alata, prikupljanjem i razmjenom primjera dobre prakse, izgradnjom kapaciteta i komunikacijom s članovima mreže o temama povezanim s evaluacijom.

Dodatne informacije o aktivnostima Europske službe za podršku evaluaciji u okviru ZPP-a dostupne su na internetu na poslužitelju Europa (https://eu-cap-network.ec.europa.eu/eu-cap-network/support/european-evaluation-helpdesk_hr).

Europska služba za podršku evaluaciji u okviru ZPP-a

Rue Belliard 12, Bruxelles, Belgija

+32 28081024

evaluation@eucapnetwork.eu

SADRZAJ

Popis pokrata.....	iv
Zahvale.....	v
Uvod.....	Error! Bookmark not defined.
1. Pravni okvir.....	4
2. Nacrt plana evaluacije.....	7
3. Ključni sadržaj plana evaluacije.....	9
3.1 Ciljevi i evaluacijske potrebe.....	11
3.2 Upravljanje i koordinacija.....	16
3.3 Mapiranje dionika.....	19
3.4 Vremenski okvir.....	22
3.5 Podaci i informacije.....	26
3.6 Komunikacija i daljnje mjere.....	30
3.7 Resursi, tehnička potpora i izgradnja kapaciteta.....	33
Prilog – Definicije i evaluacijski kriteriji.....	36

TABLICE

Tablica 1 – Nacrt plana evaluacije (minimalan i preporučeni sadržaj).....	7
Tablica 2 – Predloženi sadržaj odjeljka 1. plana evaluacije.....	11
Tablica 3 – Predloženi sadržaj odjeljka 2. plana evaluacije.....	16
Tablica 4 – Predloženi sadržaj odjeljka 3. plana evaluacije.....	19
Tablica 5 – Predloženi sadržaj odjeljka 4. plana evaluacije.....	22
Tablica 6 – Predloženi sadržaj odjeljka 5. plana evaluacije.....	26
Tablica 7 – Predloženi sadržaj odjeljka 6. plana evaluacije.....	30
Tablica 8 – Predloženi sadržaj odjeljka 7. plana evaluacije.....	33

SLIKE

Slika 1 – Minimalni zahtjevi u pogledu strukture plana evaluacije.....	9
Slika 2 – Povezanost različitih odjeljaka plana evaluacije.....	9

OKVIRI

Okvir 1 – Definicije evaluacijskih kriterija.....	36
---	----

POPIS POKRATA

AKIS	Sustav znanja i inovacija u poljoprivredi
GJR	Godišnja jedinica rada
ZPP	Zajednička poljoprivredna politika
MSC	Međusektorski cilj
GU AGRI	Glavna uprava za poljoprivredu i ruralni razvoj
EK	Europska komisija
FI	Financijski instrument
GAEC	Dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti
LAG	Lokalna akcijska skupina
P/E	Praćenje i evaluacija
UT	Upravljačko tijelo
DČ	Država članica
OUPE	Okvir za uspješnost, praćenje i evaluaciju
SC	Specifični cilj

ZAHVALE

Ove smjernice izradio je međunarodni tim stručnjaka za evaluaciju čiji su članovi Costas Apostolopoulos, Neringa Viršilienė i Sari Rannanpää. Dodatne podatke osigurali su Maria Coto, Jérôme Paperou i Stephanie Vella. Rad je koordinirala Europska služba za podršku evaluaciji u okviru ZPP-a pod vodstvom Marili Parissaki. Ocjenu kvalitete i dosljednosti proveli su Valdis Kudinš i Hannes Wimmer. Brigit Zomer, Steve Gillman i Jules Vincent doprinijeli su sveukupnoj kvaliteti i izgledu konačne verzije smjernica.

Predstavnici Glavne uprave AGRI doprinijeli su usklađivanju smjernica s okvirom politike EU-a.

Predstavnici država članica iznijeli su primjedbe o nacrtima smjernica za vrijeme savjetovanja u okviru Savjetodavnog odbora u studenome 2022.

UVOD

Važnost evaluacije: zbog čega provodimo evaluaciju strateških planova u okviru ZPP-a

Evaluacije se provode jer znatno doprinose boljem i učinkovitijem planiranju i provedbi politike. Konkretnije, evaluacije strateških planova u okviru ZPP-a korisne su za:

- prikazivanje napretka i postignuća strateških planova u okviru ZPP-a i obrazloženje korištenja financijskih sredstava
- pružanje informacija kojima se može poboljšati usmjerenost intervencija te time povećati učinkovitost politike
- osiguravanje odgovornosti i transparentnosti provedbe strateškog plana u okviru ZPP-a
- osiguravanje komunikacijskog kanala između upravljačkog tijela i ključnih dionika uključenih u izradu i provedbu plana, uključujući Europsku komisiju
- pružanje dokaza i čvrste analitičke osnove za izradu budućih planova/politika
- osiguravanje kontinuiranog procesa učenja i poboljšanja kojim se doprinosi boljoj kvaliteti provedbe i budućoj izradi planova.

Pravnim zahtjevima utvrđuju se uvjeti kojima se osigurava provedba evaluacija. U razdoblju 2023. – 2027. države članice dužne su provesti evaluaciju svojih strateških planova u okviru ZPP-a tijekom i nakon njihove provedbe (*ex post* evaluacija). U skladu s pravnim zahtjevima iz članka 140. Uredbe (EU) 2021/2115 evaluacije se provode kako bi se poboljšala kvaliteta izrade i provedbe planova.

Zbog čega je potreban plan evaluacije

Plan evaluacije pisani je dokument u kojem se opisuje kako ćete provesti evaluaciju svojeg strateškog plana u okviru ZPP-a te kako namjeravate iskoristiti rezultate evaluacije za poboljšanje provedbe i donošenja odluka. U planu evaluacije pojašnjava se kako ćete, kad je riječ o vašem strateškom planu u okviru ZPP-a, opisati „Što”, „Kako” i „Zašto je to važno”.

Kako bi se ispunili zahtjevi evaluacije, države članice izrađuju plan evaluacije kojim se zadovoljavaju minimalni zahtjevi iz Priloga II. Uredbi (EU) 2022/1475¹. Plan evaluacije među ostalim sadržava informacije o planiranim evaluacijama tijekom razdoblja provedbe 2023. – 2027. te za *ex post* evaluaciju 2031.

Plan evaluacije podnosi se odboru za praćenje najkasnije godinu dana nakon odobrenja strateškog plana u okviru ZPP-a². Europska komisija (EK) plan evaluacije samo prima na znanje i ne mora ga odobriti. Međutim, države članice dijele s EK-om informacije o evaluacijskim aktivnostima i nalazima evaluacije nakon što ih ispita odbor za praćenje, a najkasnije mjesec dana prije godišnjeg preglednog sastanka³. S EK-om mora se podijeliti sljedeće⁴:

¹ Članak 4. stavak 1. Uredbe (EU) 2022/1475.

² Članak 140. Uredbe (EU) 2021/2115.

³ Članak 5. Uredbe (EU) 2022/1475.

⁴ Članak 124. stavak 3. točka (d) i članak 124. stavak 4. točka (c) Uredbe (EU) 2021/2115.

- informacije o evaluacijskim aktivnostima i nalazima evaluacije, točnije o napretku ostvarenom u provedbi evaluacija, sintezi evaluacija i daljnjem postupanju na temelju nalaza
- svaka izmjena plana evaluacije.

Koje su prednosti plana evaluacije

Planom evaluacije osigurava se:

- provedba svih odgovarajućih evaluacijskih aktivnosti
- dostupnost dostatnih i prikladnih sredstava za provedbu svih potrebnih evaluacija
- pravodobna dostupnost podataka potrebnih za evaluacije te njihova dostupnost u odgovarajućem obliku.

Stoga plan evaluacije državama članicama omogućuje da:

- poboljšaju planiranje i strukturu evaluacija strateškog plana u okviru ZPP-a
- poboljšaju usmjerenost aktivnosti praćenja i evaluacije uspostavljanjem jasne veze među njima te usklade prioritetne potrebe različitih dionika uključenih u strateški plan u okviru ZPP-a
- poboljšaju upotrebu rezultata evaluacije, njihovu upotrebljivost, njihovu učinkovitu integraciju te njihovo priopćavanje i širenje.

Svrha ovih smjernica

Smjernice pod naslovom „Izrada planova evaluacije” po svojoj prirodi nisu obvezujuće. Ovim smjernicama nastoji se utvrditi minimalan i preporučeni sadržaj planova evaluacije, koji se može dodatno prilagoditi potrebama država članica.

Svrha ovih smjernica dvostruka je:

- dati smjernice za izradu plana evaluacije na temelju minimalnog sadržaja koji se zahtijeva pravnim okvirom
- predložiti dodatni sadržaj plana evaluacije kako bi se promicali bolje planiranje, provedba i upotreba evaluacija na razini država članica.

Ciljne skupine za ove neobvezujuće smjernice

Glavna su ciljna skupina ovih smjernica upravljačka tijela za provedbu strateškog plana u okviru ZPP-a, koja su odgovorna za sastavljanje plana evaluacije. Druge ciljne skupine uključuju odbor za praćenje i agencije za plaćanje, koji su uključeni u pripremu plana evaluacije.

Struktura i sadržaj smjernica

Smjernice sadržavaju opis ključnih elemenata plana evaluacije uzimajući u obzir minimalne pravne zahtjeve. U njima se predlaže i dodatan sadržaj za svaki odjeljak plana evaluacije, opisuju ključni

pojmovi koje treba uzeti u obzir, daju primjeri ključnih pitanja koja treba postaviti pri sastavljanju svakog odjeljka plana evaluacije i ističu veze između različitih odjeljaka. Ove smjernice nadopunjava skup alata koji sadržava detaljan opis predloženih koraka za izradu svakog odjeljka plana evaluacije.

1. PRAVNI OKVIR

Kad je riječ o tome što, kada i kako evaluirati, države članice pri izradi plana evaluacije trebaju uzeti u obzir ono što je predviđeno u odgovarajućim uredbama.

Što evaluirati?

Države članice evaluiraju svaki specifični cilj (njih ukupno deset) najmanje jedanput tijekom razdoblja provedbe, ako je relevantno, u skladu s logikom intervencije strateškog plana u okviru ZPP-a. Specifični ciljevi mogu se procjenjivati pojedinačno ili u skupini (tj. u okviru sveobuhvatne evaluacije koja se odnosi na nekoliko ciljeva) u skladu s logikom intervencije strateškog plana u okviru ZPP-a⁵. Ako ne provedu evaluaciju specifičnog cilja tijekom razdoblja provedbe, države članice trebale bi to obrazložiti.

Evaluacija specifičnih intervencija ili tema provest će se u skladu s evaluacijskim potrebama država članica, logikom intervencije strateškog plana u okviru ZPP-a te stanjem provedbe. Primjeri takvih tema uključuju⁶:

- utvrđivanje dodane vrijednosti LEADER-a
- nacionalnu mrežu ZPP-a
- sustav znanja i inovacija u poljoprivredi (AKIS)
- strukturu za okoliš i klimu⁷.

Pojednostavnjenje za krajnje korisnike i uprave isto tako predstavlja potencijalnu temu za procjenjivanje u kontekstu djelotvornosti⁸.

Kad evaluirati?

EK i države članice evaluacije će trebati provesti u razdoblju 2023. – 2027. U skladu s člankom 140. Uredbe (EU) 2021/2115 države članice morat će provesti dvije vrste evaluacija:

- evaluacije tijekom „razdoblja provedbe” (2023. – 2027.), iako nisu utvrđeni precizni datumi
- „ex post evaluaciju” do 31. prosinca 2031.

Evaluacije tijekom razdoblja provedbe trebalo bi planirati na način da rezultati budu dostupni za raspravu o sljedećem ZPP-u, tj. nakon 2027. na razini EU-a te za sljedeći strateški plan u okviru ZPP-a na razini država članica. Ako je relevantno, države članice za procjenu upotrebljavaju i podatke iz prethodnog programskog razdoblja 2014. – 2022.⁹

⁵ Članak 2. točka (a) Uredbe (EU) 2022/1475.

⁶ Članak 2. točka (d) Uredbe (EU) 2022/1475.

⁷ U skladu s člankom 109. stavkom 2. točkom (a) Uredbe (EU) 2021/21115 (standardi za dobre poljoprivredne i okolišne uvjete zemljišta).

⁸ Članak 1. stavak 3. Uredbe (EU) 2022/1475.

⁹ Članak 2. točka (e) Uredbe (EU) 2022/1475.

Kako evaluirati?

Države članice trebale bi u vezi s evaluacijom provesti mjere navedene u nastavku. Budući da su te mjere uobičajene za okvir za evaluaciju, može se zaključiti da bi države članice trebale uspostaviti takav okvir koji uključuje:

- **Upotrebu relevantnih evaluacijskih kriterija**, uzimajući u obzir opseg, vrstu i korištenje intervencije strateškog plana u okviru ZPP-a¹⁰. Evaluacijski su kriteriji sljedeći: učinkovitost, djelotvornost, relevantnost i koherentnost te dodana vrijednost Unije (u **Prilogu** ovim smjernicama navedene su definicije evaluacijskih kriterija u skladu sa Smjernicama za bolju regulativu)¹¹. Osim toga, države članice isto će tako, primjenom pokazatelja učinka, procijeniti učinke povezane s njihovim doprinosom ostvarivanju općih ciljeva ZPP-a i specifičnih ciljeva obuhvaćenih predmetnim strateškim planom u okviru ZPP-a¹². Drugim riječima, ako specifični cilj nije obuhvaćen, nije potrebno procjenjivati učinke. Međutim, potrebno je dati obrazloženje¹³. Ukupni učinak strateškog plana u okviru ZPP-a ocjenjuje se samo *ex post* evaluacijom¹⁴.
- **Uzimanje u obzir teritorijalnog opsega intervencija**, ako je relevantno. To se posebno odnosi na intervencije koje se provode na regionalnoj ili lokalnoj razini, a ne na nacionalnoj¹⁵.
- **Utvrđivanje ključnih evaluacijskih elemenata za procjenjivanje**. Kad je riječ o evaluacijskom kriteriju učinkovitosti, u Prilogu I. Uredbi (EU) 2022/1475 navode se dodatne specifikacije, a za svaki specifični cilj posebno utvrđeni su ključni evaluacijski elementi (zbog kojih je procjena obvezna) te čimbenici uspjeha¹⁶ (preporučeni, bez obveze). Međutim, kad je riječ o drugim evaluacijskim kriterijima, Prilog I. ne sadržava nikakve specifikacije.
- **Oblikovanje evaluacijskih pitanja i čimbenika uspjeha** za procjenjivanje evaluacijskih kriterija učinkovitosti, djelotvornosti, relevantnosti, koherentnosti te dodane vrijednosti Unije¹⁷. Čimbenici uspjeha iz Priloga I. Uredbi (EZ) 2022/1475 samo su preporuke. U prethodnom programskom razdoblju bilo je 30 zajedničkih evaluacijskih pitanja na razini EU-a, a pratili su ih kriteriji prosudbe u žarišnim područjima i na programskoj razini. U aktualnom razdoblju država članica može sastaviti vlastita evaluacijska pitanja za procjenu navedenih evaluacijskih kriterija.
- **Razmatranje svih relevantnih zajedničkih pokazatelja** (pokazatelji ostvarenja, rezultata, učinka i konteksta) za analizu učinaka strateških planova u okviru ZPP-a na specifične ciljeve¹⁸. Neto učinke trebalo bi izračunavati za pojedinačne pokazatelje učinka iz Priloga III. Uredbi (EU) 2022/1475¹⁹.

¹⁰ Članak 2. točka (b) Uredbe (EU) 2022/1475.

¹¹ Članak 1. stavak 1. Uredbe (EU) 2022/1475.

¹² Članak 140. stavak 1. Uredbe (EU) 2021/2115.

¹³ Članak 2. točka (a) Uredbe (EU) 2022/1475.

¹⁴ Članak 3. stavak 2. Uredbe (EU) 2022/1475 i članak 140. stavak 1. Uredbe (EZ) 2021/2115.

¹⁵ Članak 2. točka (c) Uredbe (EU) 2022/1475.

¹⁶ „Čimbenici uspjeha” zamjenjuju izraz „kriteriji prosudbe”, koji se primjenjivao u razdoblju 2014. – 2020.

¹⁷ Članak 1. stavak 1. Uredbe (EU) 2022/1475.

¹⁸ Članak 6. stavak 1. Uredbe (EU) 2022/1475.

¹⁹ Članak 6. stavak 5. Uredbe (EU) 2022/1475.

- **Upotreba dodatnih relevantnih informacija** (kvantitativnih i kvalitativnih) i **specifičnih pokazatelja** koji nisu zajednički, prema potrebi, kako bi se olakšalo donošenje relevantnih zaključaka o učinku strateških planova u okviru ZPP-a²⁰.

Pri navođenju informacija o tome što i kako treba evaluirati u regulatornom okviru u raznim se slučajevima upotrebljava izraz „ako je relevantno”. To znači da bi države članice trebale obuhvatiti sve aspekte koji su relevantni. Određeni aspekti mogu uvijek biti relevantni, a jedan od njih je dodana vrijednost LEADER-a, koji je uključen u sve strateške planove u okviru ZPP-a, pa bi ga stoga sve države članice trebale evaluirati. U nekim državama članicama mogu biti relevantni drugi aspekti, primjerice teritorijalno područje primjene može biti relevantno u državama članicama u kojima postoji regionalizacija, a manje relevantno u državama članicama u kojima nema regionalizacije.

---

²⁰ Članak 6. stavak 2. Uredbe (EU) 2022/1475.

2. NACRT PLANA EVALUACIJE

Minimalni zahtjevi u pogledu strukture i sadržaja plana evaluacije opisani su u Prilogu II. Uredbi (EU) 2022/1475 i sažeti u tablici u nastavku. U skladu s Prilogom plan evaluacije sadržava sedam odjeljaka, koji su navedeni u prvom stupcu tablice u nastavku. Minimalan sadržaj plana evaluacije prikazan je u drugom stupcu tablice u nastavku. U trećem stupcu navodi se dodatan preporučeni sadržaj za svaki odjeljak.

Države članice mogu promijeniti redoslijed odjeljaka u planu evaluacije ako to smatraju prikladnim. Primjerice, mogu smatrati da je mapiranje dionika najvažnije jer se s dionicima potrebno savjetovati u vezi s njihovim potrebama te određeni dionici mogu imati važnu ulogu i u pružanju podataka ili doprinijeti utvrđivanju tema evaluacije. Ove smjernice prate redoslijed iz Priloga II. Uredbi, ali to ne znači da taj redoslijed treba strogo slijediti.

Tablica 1 – Nacrt plana evaluacije (minimalan i preporučeni sadržaj)

Odjeljak plana evaluacije	Minimalan sadržaj (Uredba)	Dodatan sadržaj (preporučeno)
1. Ciljevi i potrebe	<ul style="list-style-type: none"> • ciljevi evaluacije i potrebe povezane s evaluacijom • osiguravanje obavljanja dostatnih aktivnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • evaluacijske aktivnosti • teme evaluacije
2. Upravljanje i koordinacija	<ul style="list-style-type: none"> • mehanizmi praćenja i evaluacije • glavna tijela i odgovornosti 	<ul style="list-style-type: none"> • strukture za učinkovito upravljanje planiranjem, provedbom i kvalitetom evaluacija • dodatne strukture za promicanje upotrebe rezultata evaluacije
3. Mapiranje dionika	<ul style="list-style-type: none"> • opis relevantnih dionika • potrebe dionika • potrebe za jačanjem kapaciteta (provesti u skladu s odjeljkom 7.) 	<ul style="list-style-type: none"> • prikaz dionika • klasifikacija dionika • kako upotrijebiti mapiranje dionika
4. Vremenski okvir	<ul style="list-style-type: none"> • planiranje evaluacija: <ul style="list-style-type: none"> ○ doprinos ciljevima ZPP-a tijekom razdoblja provedbe ○ evaluacija specifičnih tema (npr. struktura za okoliš i klimu, mreže ZPP-a, LEADER, AKIS) 	<ul style="list-style-type: none"> • raspored evaluacija, uključujući sve vrste evaluacijskih aktivnosti: evaluacije / popratne studije za potrebe evaluacije, aktivnosti jačanja kapaciteta, razvoj sustavâ praćenja

	<ul style="list-style-type: none"> • popratne studije te druga istraživanja i analitičke aktivnosti 	
5. Podaci i informacije	<ul style="list-style-type: none"> • dogovori u pogledu dostupnosti podataka • izvori podataka • institucijski dogovori za slanje podataka i kvalitetu podataka • utvrđivanje praznina u podacima i korektivnih mjera za njihovo popunjavanje • pravovremena funkcionalnost podatkovnih sustava 	<ul style="list-style-type: none"> • opći okvir za evaluaciju (uključujući okvirna evaluacijska pitanja, čimbenike uspjeha, pokazatelje i izvore podataka) za utvrđivanje praznina u podacima • osposobljavanje sudionika u području sustava upravljanja podacima, prema potrebi
6. Komunikacija i daljnje mjere	<ul style="list-style-type: none"> • pristup prenošenju nalaza evaluacije ciljanim primateljima • mehanizmi za upotrebu rezultata evaluacije i daljnje postupanje na temelju tih rezultata 	<ul style="list-style-type: none"> • opis komunikacijskog plana • ciljevi u pogledu priopćavanja nalaza evaluacije • uloga nacionalnih mreža ZPP-a
7. Resursi, tehnička podrška i izgradnja kapaciteta	<ul style="list-style-type: none"> • opis resursa potrebnih za provedbu plana evaluacije (administrativni kapaciteti, podaci, financijska sredstva i informacijske tehnologije) • opis provedbe programske potpore (uključujući tehničku potporu, aktivnosti izgradnje kapaciteta i potporu LAG-ovima za provedbu evaluacije) 	<ul style="list-style-type: none"> • strukturirani plan izgradnje kapaciteta LAG-ova za evaluaciju strategija lokalnog razvoja

3. KLJUCNI SADRZAJ PLANA EVALUACIJE

Ovo poglavlje sadržava opis osnovnog sadržaja plana evaluacije, počevši od minimalnih zahtjeva utvrđenih Uredbom²¹ u sedam odjeljaka.

Slika 1 – Minimalni zahtjevi u pogledu strukture plana evaluacije

Izvor: Služba za podršku evaluaciji u okviru ZPP-a (2023.)

U sljedećim poglavljima opisano je sedam odjeljaka plana evaluacije. Za svaki odjeljak predlaže se minimalan i dodatan sadržaj. Odlomak s minimalnim zahtjevima kako su utvrđeni u Prilogu II. Uredbi (EU) 2022/1475 prikazan je u **narandžastom** okviru. U ovim se smjericama predlaže i dodatan sadržaj s obrazloženjem. Veze svakog odjeljaka plana evaluacije s drugim odjeljcima isto su tako detaljno opisane i sažete na slici 2 u nastavku.

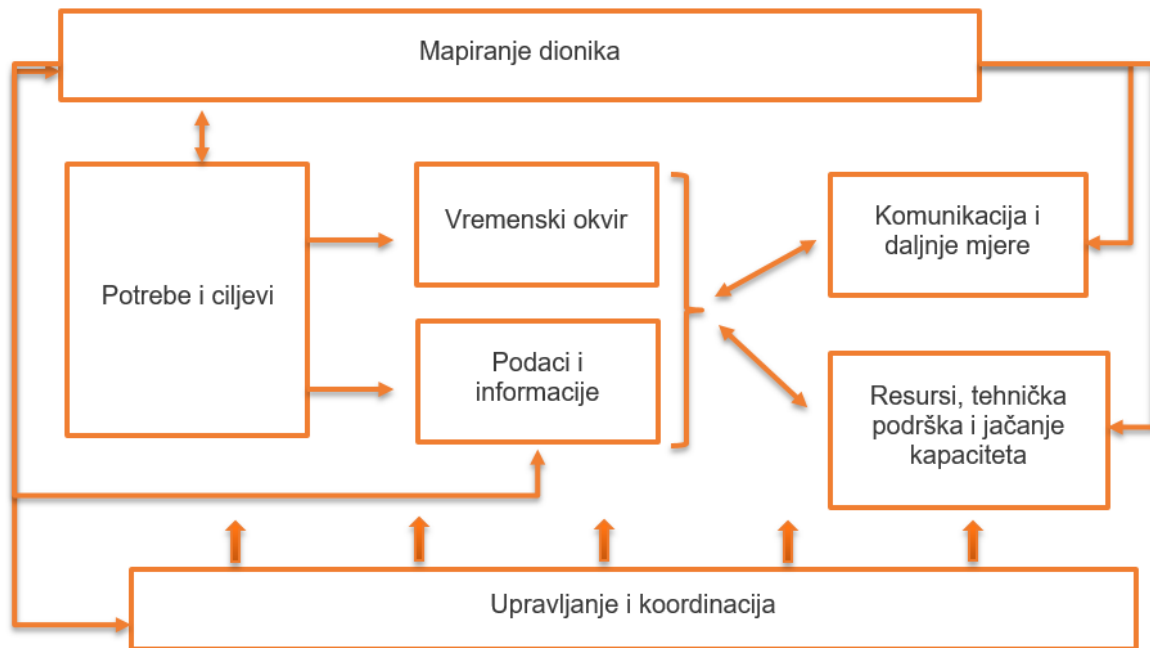
Objašnjavaju se ključni pojmovi koje treba uzeti u obzir pri izradi svakog odjeljaka plana evaluacije kako bi se postiglo zajedničko razumijevanje glavnih pitanja i koncepata. Na temelju nekoliko ključnih pitanja koja treba postaviti države članice mogu utvrditi što treba uzeti u obzir pri izradi određenog odjeljaka plana evaluacije. Naposljetku, predlaže se okviran nacrt svakog odjeljaka.

Detalniji koraci koje treba slijediti pri izradi svakog odjeljaka plana evaluacije uključeni su u skup alata povezanih s ovim smjericama.

Slika 2 – Povezanost različitih odjeljaka plana evaluacije

²¹ Prilog II. Uredbi (EU) 2022/1475.

Izvor: Služba za podršku evaluaciji u okviru ZPP-a (2023.)

3.1 Ciljevi i evaluacijske potrebe

Što uključiti u ovaj odjeljak plana evaluacije?

U ovom odjeljku plana evaluacije trebalo bi navesti njegove ciljeve i potrebe povezane s evaluacijom. Obrazloženje predloženog dodatnog sadržaja odjeljka prikazano je u tablici u nastavku.

Tablica 2 – Predloženi sadržaj odjeljka 1. plana evaluacije

Minimalan sadržaj ²²	Dodatan sadržaj	Obrazloženje ²³
Izjava o: <ul style="list-style-type: none"> • evaluacijskim potrebama • evaluacijskim ciljevima 	Evaluacijske aktivnosti	Provedba evaluacija, daljnje postupanje na temelju nalaza – članak 124. stavak 3. točka (d) Izvrješćivanje o evaluacijskim aktivnostima i nalazima evaluacije ²⁴
Osiguravanje obavljanja dostatnih aktivnosti	Teme evaluacije	Evaluacija specifičnih ciljeva u skladu s logikom intervencije – članak 2. točka (a) Evaluacija specifičnih intervencija/tema – članak 2. točka (d) Procjena pojednostavnjenja – članak 1. stavak 3.

Povezanost ovog odjeljka s drugim odjeljcima plana evaluacije

Odjeljak 2. – Upravljanje i koordinacija sveobuhvatni je element plana evaluacije s obzirom na to da odgovornost za različite dijelove plana evaluacije mogu snositi različita tijela/akteri.

Odjeljak 3. – Mapiranje dionika: za vrijeme mapiranja dionici mogu pružiti podatke o potrebama i ciljevima evaluacije te predložiti teme evaluacije koje služe njihovim potrebama.

Odjeljak 4. – Vremenski okvir: odabrane teme i aktivnosti unijet će se u vremenski okvir za planiranje evaluacija. Osim toga, aktivnosti se mogu odnositi na izgradnju kapaciteta za provedbu evaluacije, na podatke i informacije ako se evaluacijske aktivnosti odnose na sustave podataka/informacija i popunjavanje praznina u podacima te na tehničku podršku ako se odnose na pružanje potpore LAG-ovima.

Odjeljak 7. – Resursi, tehnička podrška i izgradnja kapaciteta: konačan odabir tema evaluacije i evaluacijskih aktivnosti ovisit će o dostupnim resursima, ljudskim (evaluatori i kapacitet za evaluaciju) i financijskim (sredstva raspoloživa za evaluaciju).

Ključni pojmovi koje treba uzeti u obzir

Izjava o **ciljevima plana evaluacije i potrebama** povezanim s evaluacijom, kojom se osigurava provođenje dostatnih i prikladnih **evaluacijskih aktivnosti, posebice u pogledu prikupljanja informacija za upravljanje programom, pružanja temelja za sljedeće programsko razdoblje**

²² Točka 1. Priloga II. Uredbi (EU) 2022/1475 i članak 140. stavak 4. Uredbe (EU) 2021/2115.

²³ Članci upućuju na Uredbu (EU) 2022/1475.

²⁴ Članak 5. Uredbe (EU) 2022/1475.

politike i osiguravanja dostupnosti podataka potrebnih za evaluaciju strateškog plana u okviru ZPP-a.

Ciljevi evaluacije koje treba uključiti u plan evaluacije mogu obuhvatiti jednu ili nekoliko od sljedećih triju razina:

- strateška razina, na kojoj evaluacije odražavaju situaciju na nacionalnoj razini u smislu procjene doprinosa strateškog plana u okviru ZPP-a ostvarivanju općih ciljeva ZPP-a i odgovarajućih specifičnih ciljeva²⁵
- regionalna razina, na kojoj se evaluacijama mogu procjenjivati intervencije iz strateških planova u okviru ZPP-a provedene na regionalnoj ili lokalnoj razini²⁶
- tematska razina (nacionalna ili regionalna), na kojoj se evaluacijama mogu procjenjivati specifične teme koje su od posebnog interesa za državu članicu ili su joj prioritet.

Prvo se mogu utvrditi **evaluacijske potrebe**. Te potrebe mogu proizaći iz logike intervencije strateškog plana u okviru ZPP-a te iz potreba upravljačkih tijela i drugih relevantnih dionika. Pri utvrđivanju evaluacijskih potreba mogu se upotrijebiti i iskustva iz prethodnih programskih razdoblja.

Jasan opis evaluacijskih potreba i ciljeva plana evaluacije omogućit će osmišljavanje i provedbu odgovarajućih **evaluacijskih aktivnosti u kontekstu strateškog plana u okviru ZPP-a**. Evaluacijske aktivnosti su aktivnosti koje trebaju provesti upravljačka tijela i drugi dionici, a dijele se na tri vrste:

- aktivnosti povezane s razvojem sustavâ za praćenje i evaluaciju (pravila, postupci, pravni akti, podaci, informacijski sustavi itd.); tim će se aktivnostima osigurati **dostupnost podataka potrebnih za evaluacije strateških planova u okviru ZPP-a**
- osmišljavanje i provedba evaluacija (specifičnih ciljeva ili specifičnih tema) te popratnih studija za potrebe evaluacije, uključujući prenošenje rezultata evaluacije i daljnje postupanje na temelju tih rezultata
- aktivnosti povezane s izgradnjom kapaciteta za provedbu evaluacija.

Evaluacijske aktivnosti mogu se provoditi u različitim trenucima i u različite svrhe.

- a) Tijekom programskog razdoblja, kako bi se **osigurale informacije potrebne za upravljanje programom**, a posebno radi:
  - evaluacije specifičnih ciljeva u skladu sa svakim strateškim planom u okviru ZPP-a i njegovom intervencijskom logikom; pri utvrđivanju evaluacijskih aktivnosti uzet će se u obzir i činjenica hoće li se evaluacija provoditi po specifičnom cilju ili je riječ o sveobuhvatnoj evaluaciji koja se odnosi na nekoliko specifičnih ciljeva²⁷

²⁵ U cijelom dokumentu specifični ciljevi upućuju na devet specifičnih ciljeva i na međusektorski cilj, kako je opisano u članku 6. stavcima 1. i 2. Uredbe (EU) 2021/2115.

²⁶ Članak 2. točka (c) Uredbe (EU) 2022/1475.

²⁷ Članak 2. točka (a) Uredbe (EU) 2022/1475.

- procjene strateškog plana u okviru ZPP-a upotrebom odgovarajućih evaluacijskih kriterija i procjene učinaka²⁸
- doprinosa raspravama za planiranje i pripremu sljedećeg razdoblja politike (nakon 2027.)
- za **osiguravanje dostupnosti podataka potrebnih za evaluaciju strateških planova u okviru ZPP-a**²⁹ države članice trebaju:
  - o osigurati da evaluatorima budu dostupni podaci potrebni za ispunjavanje njihovih obveza povezanih s praćenjem i evaluacijom
  - o osigurati dostupnost podataka sklapanjem potrebnih dogovora s nacionalnim i, ako je relevantno, regionalnim statističkim jedinicama, istraživačkim centrima, poduzetnicima i pružateljima podataka.

b) *Ex post*, za **potrebe budućeg razdoblja politike (nakon 2034.)**, a posebno radi:

- procjene strateškog plana u okviru ZPP-a i njegove provedbe, na temelju evaluacijskih kriterija učinkovitosti, djelotvornosti, relevantnosti, koherentnosti i dodane vrijednosti Unije te učinka³⁰.

Ključna pitanja koja treba uzeti u obzir

- **Kakve evaluacijske potrebe postoje u vezi sa strateškim planom u okviru ZPP-a?**

To je početna točka za utvrđivanje ciljeva plana evaluacije. Ovo područje može uključivati sljedeća potpitanja:

- o Koje su glavne potrebe na kojima se temelji logika intervencije strateškog plana u okviru ZPP-a?
- o Postoje li dodatne evaluacijske potrebe?
- o Postoje li druge potrebe za informacijama povezane sa strateškim planom u okviru ZPP-a? Koje se od tih potreba mogu ispuniti evaluacijom?
- o Kako se aktivnostima iz plana evaluacije uzimaju u obzir potrebe različitih dionika evaluacije (utvrđeni pri mapiranju dionika u okviru odjeljka 3. plana evaluacije)?
- o Mogu li se planom evaluacije obuhvatiti novonastale evaluacijske potrebe?

- **Koji su ciljevi plana evaluacije?**

Ciljevi plana evaluacije mogu se utvrditi na temelju potreba. Ovo područje može uključivati sljedeća potpitanja:

- o Kako se planom evaluacije mogu obuhvatiti utvrđene evaluacijske potrebe?

²⁸ Članak 2. točka (b) Uredbe (EU) 2022/1475.

²⁹ Članak 7. Uredbe (EU) 2022/1475.

³⁰ Članak 3. Uredbe (EU) 2022/1475.

- Koje će vrste evaluacija biti obuhvaćene planom evaluacije, primjerice, evaluacije postupka, evaluacije usmjerene na rezultate, evaluacije učinka itd.?
  - Koji će specifični ciljevi i teme biti obuhvaćeni evaluacijom tijekom razdoblja provedbe, uključujući obrazloženje o tome zašto nije provedena evaluacija određenog specifičnog cilja?
  - Tko je ciljana publika plana evaluacije (uzimajući u obzir dionike i njihove potrebe te predviđene evaluacijske aktivnosti)?
  - Koji su resursi dostupni za bolje utvrđivanje ambicioznosti ciljeva plana evaluacije?
  - Kakvo je trenutno stanje informacijskih sustava i sustava za prikupljanje podataka? U kojoj bi mjeri ciljevi plana evaluacije trebali uključivati ažuriranje/unapređenje tih sustava kako bi se osigurala dostupnost podataka potrebnih za evaluaciju strateškog plana u okviru ZPP-a?
- **Koje bi evaluacijske aktivnosti trebao uključivati plan evaluacije?**

Ovo područje može uključivati sljedeća potpitanja:

- Koliko detaljan treba biti plan evaluacije? Plan može biti, primjerice:
    - strateški (sveobuhvatan opći plan s višegodišnjim planom rada nakon kojeg slijede godišnji akcijski planovi)
    - detaljan (s detaljnim planom provedbe, uključujući sve predviđene evaluacijske aktivnosti, teme i popratne studije).
- **Jesu li evaluacijske potrebe, ciljevi plana evaluacije i predviđene evaluacijske aktivnosti međusobno usklađeni?**

Ovo područje može uključivati sljedeća potpitanja:

- Koliko detaljan treba biti plan evaluacije? Primjerice, plan evaluacije može biti:
    - strateški (sveobuhvatan opći plan s višegodišnjim planom rada nakon kojeg slijede godišnji akcijski planovi)
    - detaljan (s detaljnim planom provedbe, uključujući sve predviđene evaluacijske aktivnosti, teme i popratne studije).
- **Jesu li evaluacijske potrebe, ciljevi plana evaluacije i predviđene evaluacijske aktivnosti međusobno usklađeni?**

Usklađenost bi trebalo provjeravati unatrag i unaprijed:

- U kojoj se mjeri planiranim aktivnostima mogu zadovoljiti evaluacijske potrebe i ciljevi evaluacije?
- U kojoj je mjeri prisutan logičan slijed od evaluacijskih potreba do ciljeva te do planiranih aktivnosti?

Teritorijalni aspekti

- Odabir tema evaluacije: u zemljama koje su podijeljene na regije to može biti poseban izazov jer se interesi i potrebe mogu razlikovati od regije do regije. U tu je svrhu moguće:
  - uspostaviti određene mehanizme kolektivnog donošenja odluka/prioritizacije uz sudjelovanje svih regija
  - utvrditi tipologiju pitanja s obzirom na to je li riječ o:
    - pitanjima od zajedničkog interesa za sve regije
    - pitanjima od posebnog interesa za jednu ili više regija.
- Uključivanje teritorijalnog pitanja u svaku evaluaciju: u državama članicama u kojima postoji regionalizacija u okviru svake teme evaluacije trebalo bi posebno procijeniti konkretnu situaciju u pojedinačnim regijama. U svakom slučaju korisno je i analizirati razlike među regijama, ali i zajedničke aspekte, te tako donijeti potencijalne međuregionalne zaključke.

Okvirni nacrt odjeljka

1. Ciljevi plana evaluacije
2. Evaluacijske potrebe
3. Planirane evaluacijske aktivnosti, po vrsti
4. Planirane teme evaluacije

3.2. Upravljanje i koordinacija

Što uključiti u ovaj odjeljak plana evaluacije?

U ovom odjeljku plana evaluacije trebalo bi opisati mehanizme praćenja i evaluacije te glavna tijela i njihove odgovornosti. Obrazloženje predloženog dodatnog sadržaja odjeljka o upravljanju i koordinaciji navedeno je u tablici u nastavku.

Tablica 3 – Predloženi sadržaj odjeljka 2. plana evaluacije

Minimalan sadržaj ³¹	Dodatan sadržaj	Obrazloženje
Opis mehanizama praćenja i evaluacije Glavna uključena tijela i odgovornosti	Strukture za učinkovito upravljanje planiranjem, provedbom i kvalitetom evaluacija.	Strukture kao što su upravljačke skupine i savjetodavne skupine povezane s evaluacijom mogu poboljšati planiranje, provedbu i kvalitetu evaluacija. Česte su nejasnoće u pogledu uloge i funkcija tih skupina, pa bi njihova uloga trebala biti jasno opisana u planu evaluacije.
	Dodatne strukture za promicanje upotrebe rezultata evaluacije	Mogu se uzeti u obzir ako su relevantne za poboljšanje upotrebe rezultata evaluacije pri oblikovanju i provedbi politike.
<p>Povezanost ovog odjeljka s drugim odjeljcima plana evaluacije</p> <p><u>Odjeljak 3. – Mapiranje dionika</u> odnosi se na dionike u okviru planiranja evaluacijskih aktivnosti i na dionike kojima su potrebni znanje i vještine u području evaluacije. Neki od tih dionika uključeni su i u mehanizme upravljanja i koordinacije.</p> <p><u>Odjeljak 6. – Priopćavanje rezultata evaluacije i daljnje postupanje na temelju tih rezultata:</u> utvrđuju se najvažnije ciljne skupine za rezultate evaluacije.</p> <p><u>U odjeljcima 2., 3. i 6.</u> (upravljanje, mapiranje dionika i priopćavanje) opisuju se glavni dionici u sustavu evaluacije.</p> <p>Osim toga, akteri/tijela uključeni u upravljanje i koordinaciju daju doprinos u pogledu potreba i ciljeva plana evaluacije (odjeljak 1.), vremenskog okvira za evaluacijske aktivnosti (odjeljak 4.), pružanja podataka i informacija (odjeljak 5.) te organizacije i osiguravanja tehničke pomoći i izgradnje kapaciteta (odjeljak 7.).</p>		

Ključni pojmovi koje treba uzeti u obzir

Minimalan sadržaj: kratak opis **mehanizama praćenja i evaluacije** za strateški plan u okviru ZPP-a te utvrđivanje **glavnih uključenih tijela** i njihovih **odgovornosti**.

³¹ Točka 2. Priloga II. Uredbi (EU) 2022/1475.

Ovaj odjeljak plana evaluacije odnosi se na **upravljanje**³² – pojam koji se odnosi na interaktivan proces u okviru kojeg glavni dionici poljoprivredno-prehrambenog sektora i ruralnih područja upravljaju evaluacijama strateškog plana u okviru ZPP-a radi ostvarivanja kolektivno dogovorenih poboljšanja u planiranju, provedbi i široj upotrebi nalaza evaluacije.

Mehanizmi praćenja i evaluacije smatraju se sustavom aktera, aktivnosti i mehanizama uspostavljenim za praćenje i evaluaciju provedbe strateških planova u okviru ZPP-a.

Na temelju zakonskih odredaba države članice moraju:

- utvrditi glavna tijela uključena u mehanizme praćenja i evaluacije strateškog plana u okviru ZPP-a
- utvrditi ulogu i odgovornosti tih tijela u sklopu praćenja i evaluacije strateškog plana u okviru ZPP-a.

Uključena tijela obuhvaćaju tijela utvrđena odgovarajućim propisima, npr.:

- upravljačko tijelo, koje osigurava da je uspostavljen plan evaluacije i da su evaluacije usklađene sa sustavom za praćenje i evaluaciju³³
- odbor za praćenje, koji ispituje napredak ostvaren u provedbi evaluacija i daljnjem postupanju na temelju njihovih nalaza³⁴ te daje mišljenje o planu evaluacije i njegovim izmjenama³⁵
- nacionalna mreža ZPP-a, koja će umrežavanjem doprinijeti kapacitetima i aktivnostima za praćenje i evaluaciju³⁶ nacionalna mreža ZPP-a provest će i aktivnosti osposobljavanja i jačanja kapaciteta radi poboljšanja vještina onih koji su uključeni u evaluacije strateškog plana u okviru ZPP-a ili će pri toj provedbi surađivati s upravljačkim tijelom³⁷
- agencija za plaćanje kao tijelo odgovorno za upravljanje i kontrolu rashoda te dostavu podataka za praćenje³⁸
- ako je relevantno, regije mogu biti uključene u osmišljavanje plana evaluacije te praćenje i evaluaciju regionalnih intervencija strateškog plana u okviru ZPP-a³⁹
- druga relevantna tijela koja mogu postojati u državama članicama, kao što su odjel za evaluaciju, savjetodavne institucije, upravljačka skupina za evaluaciju, tehničke radne skupine itd.

³² Pojam „upravljanje” proizašao je iz nemogućnosti tradicionalnih oblika rukovođenja da budu otvoreni, uključivi, fleksibilni i utemeljeni u stvarnosti, s obzirom na to da su zanemarivali središnju ulogu izvandržavnih interakcija između javnih i privatnih aktera. Smatralo se da samo ako se te interakcije uzmu u obzir, možemo očekivati da ćemo osigurati donošenje odluka na temelju kompetentnosti i znanja, kreativno rješavanje problema te fleksibilnu i dobro koordiniranu provedbu politike (Ansell i Torfing, 2022.).

³³ Članak 123. stavak 2. točka (e) Uredbe (EU) 2021/2115.

³⁴ Članak 124. stavak 3. točka (d) Uredbe (EU) 2021/2115.

³⁵ Članak 124. stavak 4. točka (c) Uredbe (EU) 2021/2115.

³⁶ Članak 126. stavak 3. točka (f) Uredbe (EU) 2021/2115.

³⁷ Članak 7. stavak 4. Uredbe (EU) 2022/1475.

³⁸ Točka 2.(a) i. Priloga IV. Uredbi (EU) 2022/1475.

³⁹ Članak 120. Uredbe (EU) 2021/2115.

Ključna pitanja koja treba uzeti u obzir

- Koja su glavna tijela koja trebaju sudjelovati u praćenju i evaluaciju i koje su njihove odgovornosti? Ovo područje može uključivati sljedeća potpitanja:
  - Postoji li potreba da se, osim odbora za praćenje i nacionalne mreže ZPP-a, uspostave druge strukture koje mogu pomoći pri upravljanju evaluacijama (npr. upravljačke skupine) ili pružanju savjeta o njima (npr. savjetodavne skupine)? Koje su njihove zadaće i odgovornosti?
  - Na koji su način zadaće i odgovornosti povezane s praćenjem i evaluacijom podijeljene među različitim dijelovima upravljačkog tijela i drugim strukturama?
- Koja se znanja mogu steći iz prethodnih programskih razdoblja i ugraditi u nove mehanizme za upravljanje i koordinaciju (npr. ispitivanje utjecaja spajanja prvog i drugog stupa unutar jednog strateškog plana u okviru ZPP-a na upravljanje i koordinaciju)?
- Koju ulogu imaju tijela za upravljanje i koordinaciju pri preispitivanju ili potvrđivanju bilo kakvih izmjena plana evaluacije?
- Kako bi trebalo provoditi mehanizme upravljanja? Mogućnosti za to su, primjerice: a) umrežavanje, b) pravno obvezujući mehanizmi.

Teritorijalni aspekti

- Koja je očekivana uloga regija u postupcima i strukturama upravljanja i koordinacije?
- Za koje se mehanizme očekuje da će osigurati odgovarajuću koordinaciju te međudnos s regijama i među regijama?
- Koja je uloga nacionalne mreže ZPP-a u tom smislu?
- Koji su akteri koordinacije u regijama potrebni te koja je njihova uloga i opis?

Okvirni nacrt ovog odjeljka plana evaluacije

1. Ključni dionici i tijela za upravljanje i koordinaciju evaluacija
2. Strukture za unapređenje planiranja, provedbe i kvalitete evaluacija
3. Dodatne strukture za upravljanje i koordinaciju evaluacija

3.3. Mapiranje dionika

Što uključiti u ovaj odjeljak plana evaluacije?

U ovom odjeljku plana evaluacije trebalo bi opisati relevantne dionike, njihove evaluacijske potrebe te njihove potrebe za jačanjem kapaciteta kako je navedeno u Prilogu II. Uredbi (EU) 2022/1475. Na temelju zakonskih odredaba države članice trebale bi:

- utvrditi sve relevantne dionike, uključujući one koji nisu zastupljeni u odboru za praćenje
- utvrditi njihove potrebe povezane s evaluacijskim aktivnostima
- definirati njihovu ulogu pri evaluaciji strateškog plana u okviru ZPP-a te, ako je relevantno, procijeniti njihove potrebe za jačanjem kapaciteta kako bi mogli ispuniti tu ulogu.

U ovim se smjernicama predlaže dodatan sadržaj za odjeljak o mapiranju dionika, kako je prikazano u tablici u nastavku.

Tablica 4 – Predloženi sadržaj odjeljka 3. plana evaluacije

Minimalan sadržaj ⁴⁰	Dodatan sadržaj	Obrazloženje
Kratak opis relevantnih dionika Njihove evaluacijske potrebe Njihove potrebe za jačanjem kapaciteta (ako je relevantno)	Prikaz dionika	Prikaz dionika omogućit će izradu sveobuhvatnog popisa relevantnih dionika. Cilj je dvostruk: utvrđivanje i razumijevanje dionika strateškog plana u okviru ZPP-a i njegove evaluacije.
	Klasifikacija dionika	Klasifikacija će pružiti informacije o snazi/reprezentativnosti i interesima različitih dionika. Klasifikacija će olakšati njihovo grupiranje u skladu s njihovom mogućnošću da utječu na strateški plan u okviru ZPP-a i njegovu evaluaciju ili da budu pod utjecajem tog plana i njegove evaluacije. Time će se osigurati podaci o tome treba li i na koji način uključiti pojedinog dionika, u kojoj fazi postupka evaluacije te kako osigurati najveću učinkovitost tog angažmana.
	Kako upotrijebiti mapiranje dionika?	Mapiranje će olakšati odlučivanje o najrelevantnijim dionicima i/ili evaluacijskim upravljačkim strukturama kad je riječ o planiranju, raspisivanju natječaja, provedbi, kontroli kvaliteti, prenošenju nalaza evaluacije i daljnjem postupanju u skladu s tim nalazima.
Povezanost ovog odjeljka s drugim odjeljcima plana evaluacije		

⁴⁰ Točka 3. Priloga II. Uredbi (EU) 2022/1475.

- Odjeljak 1. – Ciljevi i potrebe: evaluacijske će potrebe, u određenoj mjeri, pokazati tko su relevantni dionici kojima treba pristupiti, dok će razmjena ideja s dionicima doprinijeti utvrđivanju njihovih potreba, a ti se podaci mogu upotrijebiti za utvrđivanje evaluacijskih potreba.
- Odjeljak 2. – Mehanizmi za upravljanje i koordinaciju: neki će dionici činiti dio evaluacijske upravljačke strukture u određenoj državi članici.
- Odjeljak 7. – Resursi, tehnička podrška i izgradnja kapaciteta: mapiranje dionika osigurat će podatke i za aktivnosti tehničke podrške, s obzirom na to da možda treba planirati i provesti jačanje kapaciteta dionika.

Ključni pojmovi koje treba uzeti u obzir

Kratak opis **relevantnih dionika** iz članka 4. stavka 2. Provedbene uredbe, uključujući objašnjenje razloga zbog kojih su uzeti u obzir, i njihovih potreba povezanih s evaluacijskim aktivnostima te, ako je relevantno, jačanjem kapaciteta.

Mapiranje dionika: riječ je o relativno novom elementu evaluacijskog plana, s pomoću kojega „države članice u planu evaluacije navode relevantne dionike koje je potrebno uzeti u obzir pri planiranju aktivnosti evaluacije i jačanja kapaciteta. Ako je relevantno, države članice navode dionike koji nisu članovi odbora za praćenje”⁴¹.

Relevantni dionici: to je izraz koji se upotrebljava u relevantnim propisima EU-a⁴², no nije navedeno tko su oni. Na svakoj je državi članici da utvrdi dionike relevantne za specifične aktivnosti, odnosno za planiranje evaluacijskih aktivnosti i jačanje kapaciteta. Osim toga, ako je relevantno, navode se drugi dionici koji nisu članovi odbora za praćenje.

Ključna pitanja koja treba uzeti u obzir

- Koji su glavni dionici plana evaluacije?
  - Jesu li dionici s kojima je provedeno savjetovanje u kontekstu strateškog plana u okviru ZPP-a relevantni za plan evaluacije?
  - Koji dionici imaju ulogu u pružanju podataka i upotrebi rezultata evaluacije?
- Koji su njihovi interesi i karakteristike (npr. organizacija iz koje dolaze i uloga)?
- Koji su dionici uključeni u mehanizme za upravljanje i koordinaciju povezane s planom evaluacije i u kojem svojstvu (povezanost s odjeljkom 2. plana evaluacije)?
- Koje su njihove potrebe povezane s evaluacijskim aktivnostima (doprinos odjeljku 1. plana evaluacije)?
- Kakve su njihove potrebe za jačanjem kapaciteta (povezanost s odjeljkom 7. plana evaluacije)?
- Na koji bi način dionici trebali biti uključeni u evaluacijske aktivnosti?

⁴¹ Članak 4. stavak 2. Uredbe (EU) 2022/1475.

⁴² Uredba (EU) 2022/1475 i Uredba (EU) 2021/2115.

Teritorijalni aspekti

U zemljama koje su podijeljene na regije ovom odjeljku plana evaluacije treba posvetiti posebnu pozornost pojašnjavanjem sljedećih pitanja:

- Koja je očekivana uloga regija u razvoju postupka evaluacije? Dodatna pitanja o odgovornostima i zadaćama mogla bi biti:
  - Koju će ulogu imati u izradi plana evaluacije i odabiru tema evaluacije?
  - Koju će ulogu imati u osiguravanju informacija povezanih s evaluacijom?
  - Koju će ulogu imati u integraciji rezultata evaluacije?
  - Postoji li potreba za pružanjem potpore regijama kako bi stupile u kontakt s određenim akterima?
- Od kojih se konkretnih aktera (koji su uključeni u provedbu strateškog plana u okviru ZPP-a u svakoj pojedinoj regiji) očekuje da sudjeluju u postupku evaluacije, na koji način te kojim će se mehanizmima poduprijeti njihova međusobna povezanost?
- S kojim će akterima, uključenima u postupak evaluacije, regije trebati stupiti u kontakt?
- Na koji će se način ojačati evaluacijski kapaciteti aktera na regionalnoj razini? U kojim bi konkretnim aktivnostima jačanja kapaciteta trebali sudjelovati regionalni akteri?

Okvirni nacrt odjeljka

1. Utvrđivanje dionika
2. Klasifikacija dionika (prikaz dionika)
3. Upotreba mapiranja dionika
4. Potrebe dionika povezane s jačanjem kapaciteta

3.4. Vremenski okvir

Što uključiti u ovaj odjeljak plana evaluacije?

U ovom odjeljku plana evaluacije potrebno je opisati glavne etape evaluacija i okvirni vremenski raspored provedbe evaluacija i popratnih studija za potrebe tih evaluacija, uključujući razloge za to planiranje (tj. zašto su odabrani različiti vremenski okviri). Može uključivati:

- popis evaluacija za procjenu doprinosa strateškog plana u okviru ZPP-a ciljevima ZPP-a i okvirni vremenski raspored
- popis evaluacija za procjenu specifičnih tema i okvirni vremenski raspored (imajte na umu da svaka država članica može odabrati specifične relevantne teme⁴³)
- popis popratnih studija te drugih istraživačkih i analitičkih aktivnosti za potrebe evaluacije
- popis drugih evaluacijskih aktivnosti i njihov vremenski okvir (npr. aktivnosti jačanja kapaciteta, razvoj sustava praćenja itd.)
- raspored evaluacija (objedinjavanje prethodno navedenih točaka).

U ovim se smjernicama predlaže dodatan sadržaj za odjeljak o vremenskom okviru, kako je prikazano u tablici u nastavku.

Tablica 5 – Predloženi sadržaj odjeljka 4. plana evaluacije

Minimalan sadržaj ⁴⁴	Dodatan sadržaj	Obrazloženje
Okvirni plan evaluacija i popratnih studija za potrebe evaluacije Obrazloženje odabira	Raspored evaluacija	Kao dodatna vrijednost vremenskog okvira, raspored s predviđenim i završnim rokovima pruža potpunu sliku evaluacijskih aktivnosti i vremena njihove provedbe. Uključivanje svih vrsta evaluacijskih aktivnosti: evaluacija / popratnih studija za potrebe evaluacije, aktivnosti jačanja kapaciteta, razvoja sustava praćenja. Potonje je relevantno za planiranje podataka potrebnih za evaluacije. Uzimanje vremenskih rizika u obzir. Kako bi se utvrdile ključne etape, može se razmotriti opći okvir za evaluaciju.
Povezanost ovog odjeljka s drugim odjeljcima plana evaluacije		
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Odjeljak 1. – Ciljevi i potrebe</u>: teme evaluacije i druge aktivnosti poslužit će kao osnova za izradu vremenskog okvira. Te će se teme i aktivnosti utvrditi u odjeljku 1. plana evaluacije i temeljit će se na odabranom pristupu (strateški jači ili detaljniji plan evaluacije), a njihovi okvirni rokovi bit će prikazani u vremenskom okviru. • <u>Odjeljak 2. – Upravljanje i koordinacija</u> sveobuhvatan su element, s obzirom na to da će u izradi vremenskog okvira možda trebati sudjelovati upravljačka tijela/akteri odgovorni za koordinaciju/provedbu evaluacijskih aktivnosti. 		

⁴³ Točka 4.(b) Priloga II. Uredbi (EU) 2022/1475.

⁴⁴ Točka 4. Priloga II. Uredbi (EU) 2022/1475.

- Odjeljak 5. – Podaci i informacije: na njima će se temeljiti određene evaluacijske aktivnosti te stoga u vremenskom okviru treba uzeti u obzir i sve aktivnosti pripreme/prikupljanja podataka.
- Odjeljak 7. – Resursi, tehnička podrška i izgradnja kapaciteta: ciljevi evaluacijskih aktivnosti ovisit će i o resursima dostupnima za evaluacije (ljudski, financijski, tehnički), što će se odraziti na vremenski okvir. Primjerice, ako su potrebne aktivnosti povezane s informacijskim tehnologijama ili jačanjem kapaciteta, trebalo bi ih planirati unutar okvirnog vremenskog rasporeda.

Ključni pojmovi koje treba uzeti u obzir

Okviran plan evaluacija i popratnih studija za potrebe evaluacije koje se provode za vrijeme programskog ciklusa te **obrazloženje donesenih odluka**, uključujući:

- a) evaluacije za procjenu **doprinosa strateških planova u okviru ZPP-a ciljevima ZPP-a**, koje se obavljaju tijekom provedbe strateškog plana u okviru ZPP-a
- b) ako je relevantno, evaluacije za **procjenu specifičnih tema** iz članka 2. točke (d) Provedbene uredbe
- c) **popratne studije te druge istraživačke i analitičke aktivnosti** za potrebe evaluacija.

Okvirno planiranje evaluacija: odnosi se na okvirni vremenski raspored kojim bi se trebalo prikazati predviđeno trajanje te početne i završne točke svakog postupka. Vremenski je raspored „okviran” kako bi se omogućila fleksibilnost, s obzirom na duljinu razdoblja provedbe. To može uključivati godišnje revizije/prilagodbe vremenskog okvira.

Raspored bi trebalo planirati unatrag (počevši od posljednjeg koraka u postupku) kako bi se osiguralo da rezultati budu dostupni na vrijeme. U tu svrhu države članice možda trebaju utvrditi ključne etape evaluacije, tijekom provedbe i *ex post*. Kad je riječ o evaluacijama tijekom razdoblja provedbe, odluku o njihovom predmetu i vremenu njihove provedbe donose države članice, dok je datum *ex post* evaluacije utvrđen u uredbi⁴⁵.

Osim toga, plan evaluacije mora sadržavati **obrazloženje donesenih odluka**, što znači da bi države članice trebale objasniti temelje li se evaluacije, uključujući planirane popratne studije, na potrebama i ciljevima iz plana evaluacije, logici intervencije strateškog plana u okviru ZPP-a i očekivanoj provedbi. Time će se osigurati ispunjenje minimalnih zahtjeva, kao što je procjenjivanje svih specifičnih ciljeva barem jedanput tijekom razdoblja provedbe. Osim toga, osigurat će se pravodobna provedba svih evaluacijskih aktivnosti kako bi se prepoznali stvarni učinci.

Pri procjeni **doprinosa strateškog plana u okviru ZPP-a ciljevima ZPP-a** trebalo bi slijediti logiku intervencije strateškog plana u okviru ZPP-a i usredotočiti se na: a) svaki specifični cilj obuhvaćen planom ili b) sveobuhvatne evaluacije koje se odnose na nekoliko ciljeva, uz obrazloženje zašto nije provedena evaluacija nekog cilja tijekom razdoblja provedbe⁴⁶.

⁴⁵ Članak 140. stavak 6. Uredbe (EU) 2021/2115.

⁴⁶ Članak 2. točka (a) Uredbe (EU) 2022/1475.

Pri procjeni specifičnih tema trebalo bi uzeti u obzir evaluacijske potrebe i logiku intervencije strateškog plana u okviru ZPP-a⁴⁷. U uredbi se predlažu teme kao što su struktura za okoliš i klimu, dodana vrijednost LEADER-a, nacionalne mreže ZPP-a i AKIS.

Popratne studije te druge istraživačke i analitičke aktivnosti odnose se na rad obavljen u svrhu potpore evaluacijama (npr. studija za utvrđivanje praznina u podacima, studija za analizu ili razvoj metodologija evaluacije, studija o praćenju utjecaja na okoliš), ali nisu evaluacije.

Ključna pitanja koja treba uzeti u obzir

- Kako bi trebalo organizirati evaluaciju specifičnih ciljeva i specifičnih tema te popratne studije za potrebe evaluacije tijekom vremena, uzimajući u obzir logiku intervencije i očekivane rezultate strateškog plana u okviru ZPP-a?
- Koje su ključne etape evaluacije, uzimajući u obzir i buduće programsko razdoblje?
- Što se može uzeti u obzir pri izradi rasporeda plana evaluacije?
- Raspored može dati koristan pregled toga što i kada treba evaluirati. Specifična potpitanja mogu biti sljedeća:
  - Koje bi se evaluacijske aktivnosti organizirale i kada?
  - Koji su pripremni koraci (npr. oblikovanje evaluacijskih pitanja, priprema podataka, razvoj metodologije, pokretanje natječajnih postupaka) potrebni kako bi se omogućile planirane evaluacijske aktivnosti?
  - Kad treba započeti s pripremom i pokretanjem glavnih natječajnih postupaka i drugim pripremnim radom?
- Koji su glavni izazovi ili rizici povezani s rokovima?
- Na koji će se način okvirni rokovi prilagođavati (npr. plan evaluacije na strateškoj razini, višegodišnji plan rada, godišnji akcijski plan) i pratiti tijekom programskog razdoblja?
- Koja su iskustva u vezi s vremenskim okvirom evaluacija stečena u prethodnom razdoblju?

Teritorijalni aspekti

- Razmatranje, prema potrebi, rokova u kojima regije trebaju dostaviti informacije/podatke ili drugi doprinos potreban za provedbu evaluacija na nacionalnoj razini.
- Koordinacija aktera na regionalnoj i nacionalnoj razini ključna je za osiguravanje dosljednosti i komplementarnosti tih dviju razina, npr. da se određene informacije mogu slati s regionalne na nacionalnu razinu te na vrijeme prikupiti i analizirati te da je postupak unaprijed precizno opisan i mapiran.

⁴⁷ Članak 2. točka (d) Uredbe (EU) 2022/1475.

- Slično tome, potrebno je osigurati da regije mogu na odgovarajući način ugraditi određene preporuke ili zaključke evaluacije u intervencije koje se planiraju/kojima se upravlja na regionalnoj razini.

Okvirni nacrt odjeljka

1. Popis evaluacija za procjenu doprinosa strateškog plana u okviru ZPP-a ciljevima ZPP-a i okvirni vremenski raspored
2. Popis evaluacija za procjenu specifičnih tema i okvirni vremenski raspored
3. Popis popratnih studija te drugih istraživačkih i analitičkih aktivnosti za evaluaciju i okvirni vremenski raspored
4. Popis drugih evaluacijskih aktivnosti i njihov vremenski okvir (npr. aktivnosti jačanja kapaciteta, razvoj sustavâ praćenja itd.)
5. Vremenski okvir i raspored evaluacija (objedinjavanje prethodno navedenih točaka)

3.5. Podaci i informacije

Što uključiti u ovaj odjeljak plana evaluacije?

U ovom odjeljku plana evaluacije trebalo bi analizirati (analizu treba produbljivati u okviru svake posebne evaluacije) koje će informacije biti dostupne u sustavu praćenja i koje informacije treba nadopuniti evaluacijskim aktivnostima kako bi se na odgovarajući način odgovorilo na evaluacijske potrebe. U njemu bi trebalo pokazati da su svi potrebni postupci i mjere analizirani i planirani kako bi se osiguralo da sustavi za dobivanje informacija za odgovarajuće praćenje i evaluaciju budu na vrijeme uspostavljeni.

U idealnom slučaju svi potrebni podaci i informacije (uključujući, ako je relevantno, mjerenja na terenu, kvalitativne podatke iz anketa, intervjuja itd.) trebali bi biti ugrađeni u sustav praćenja od ranih faza provedbe kako bi se mogli upotrijebiti za sve planirane evaluacije.

U ovim se smjericama predlaže dodatan sadržaj za odjeljak o podacima i informacijama, kako je prikazano u tablici u nastavku.

Tablica 6 – Predloženi sadržaj odjeljka 5. plana evaluacije

Minimalan sadržaj ⁴⁸	Dodatan sadržaj	Obrazloženje
Opis mehanizama za osiguravanje dostupnosti podataka za praćenje i evaluaciju Glavni izvori podataka	Opći okvir za evaluaciju za utvrđivanje praznina u podacima, s okvirnim: <ul style="list-style-type: none"> okvirnim evaluacijskim pitanjima i čimbenicima uspjeha pokazateljima izvorima podataka 	Okvir za evaluaciju instrument je kojim se sustavno mogu objediniti svi potrebni i potencijalni pokazatelji i izvori podataka kako bi se olakšalo utvrđivanje potreba za podacima i praznina u podacima barem za pokazatelje okvira za praćenje i evaluaciju uspješnosti, uključujući pokazatelje učinka koje treba netirati, navedene u Prilogu III. Uredbi (EU) 2022/1475. Evaluacije se trebaju temeljiti na pokazateljima ostvarenja, rezultata, učinka i konteksta – članak 6. stavak 1. Mogu se upotrijebiti i drugi pokazatelji te kvalitativne i kvantitativne informacije – članak 6. stavak 2.
Institucijski dogovori za dostavu podataka Dogovori za kontrolu kvalitete podataka Praznine u podacima i	Osposobljavanje aktera u području sustava upravljanja podacima, prema potrebi	Posebno osposobljavanje može biti potrebno za jačanje kapaciteta aktera uključenih u upravljanje podacima s obzirom na novu tipologiju podataka (nova struktura ZPP-a).

⁴⁸ Točka 5. Priloga II. Uredbi (EU) 2022/1475.

mjere za njihovo popunjavanje		
<p>Povezanost ovog odjeljka s drugim odjeljcima plana evaluacije</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odjeljak 1. – Ciljevi i potrebe: teme evaluacije i evaluacijske aktivnosti, specifični ciljevi i teme koje treba evaluirati, uključit će se u dogovore koji se odnose na podatke i informacije kako bi se osigurala dostupnost podataka. • Odjeljci 2. i 3. – Upravljanje i mapiranje dionika: određeni dionici, utvrđeni za vrijeme mapiranja ili uključeni u upravljanje, imat će ulogu u dogovorima koji se odnose na podatke i informacije, primjerice, određeni dionici mogu biti pružatelji podataka. • Odjeljak 4. – Vremenski okvir: dogovori koji se odnose na podatke i informacije moraju se uzeti u obzir u vremenskom okviru plana evaluacije, primjerice, ako treba uspostaviti elektronički sustav za prikupljanje podataka, on treba biti planiran. • Odjeljak 7. – Resursi, tehnička podrška i izgradnja kapaciteta: potrebe za podacima i informacijama trebalo bi isto tako uzeti u obzir pri planiranju resursa potrebnih za praćenje i evaluaciju te jačanja kapaciteta potrebnih za poboljšanje vještina za prikupljanje podataka i upravljanje tim podacima. 		

Ključni pojmovi koje treba uzeti u obzir

Kratak opis dogovora iz članka 7. stavka 2. Provedbene uredbe za osiguravanje **dostupnosti podataka** za praćenje i evaluaciju, uključujući navođenje **glavnih izvora podataka** koji će se upotrebljavati, **institucijskih dogovora** za slanje podataka i dogovora za kontrolu kvalitete podataka. Usto, u ovom odjeljku trebalo bi navesti **praznine u podacima** i mjere za njihovo popunjavanje, uključujući pravovremenu funkcionalnost **podatkovnih sustava**.

Dostupnost podataka: odnosi se na podatke i informacije potrebne za evaluacije koji bi trebali biti dostupni na vrijeme, razvrstani na zatraženi način (nacionalna, regionalna, lokalna razina) i u traženom formatu. U tu svrhu važno je navesti **glavne izvore podataka**, koji mogu uključivati nacionalne ili regionalne statističke jedinice, istraživačke centre, poduzetnike i druge pružatelje podataka.

Institucijski dogovori: odnose se na potrebne dogovore koje države članice sklapaju s pružateljima podataka, uključujući dogovore za kontrolu kvalitete podataka. U okviru institucijskih dogovora i dogovora za kontrolu kvalitete podataka uzima se u obzir teritorijalno područje primjene relevantno za evaluacije te ti dogovori uključuju statističku upotrebu podataka iz administrativnih registara⁴⁹.

Praznine u podacima: u prošlosti su prilično često predstavljale problem. Posljedica su nedostatka relevantnih izvora podataka, usklađivanja postojećih izvora podataka i metodologija prikupljanja podataka, nedostatka dostatnih podataka za provedbu analiza vremenskih nizova te ograničene ili odgođene provedbe određenih intervencija itd. Plan evaluacije trebao bi sadržavati mjere za popunjavanje takvih praznina. Ključna je mjera u tom smislu osiguravanje uspostave **podatkovnih**

⁴⁹ Članak 7. stavak 2. Provedbene uredbe.

sustava potrebne konfiguracije i njihove pravovremene funkcionalnosti. U tom su pogledu vrlo važna iskustva iz prethodnog programskog razdoblja.

Ključna pitanja koja treba uzeti u obzir

- Koji su podaci potrebni za različite evaluacije (podaci o vrijednostima zajedničkih i drugih pokazatelja, druge kvantitativne i kvalitativne informacije itd.)?
- Koji su izvori podataka dostupni te koji su dodatni izvori potrebni?
- Koje praznine u podacima treba uzeti u obzir?
- Koji su ključni metodološki problemi koje treba riješiti pri popunjavanju praznina u podacima?
- Kako se procjenjuje dostupnost podataka uzimajući u obzir prošla iskustva?
- Koji su podatkovni sustavi već uspostavljeni i kako se mogu prilagoditi/revidirati?
- Koji su uvjeti i potencijalni pravni zahtjevi za pristup ograničenim podacima?
- Koji su mehanizmi potrebni kako bi se osiguralo da evaluatori mogu pristupiti podacima potrebnima za evaluacije?
- Kako će se za vrijeme prikupljanja podataka osigurati da različiti dionici / pružatelji podataka imaju jasne i zajedničke definicije?
- Koji su izvori (financijski, tehnički, ljudski itd.) potrebni za prikupljanje podataka?

Teritorijalni aspekti

U okviru institucijskih dogovora i dogovora za kontrolu kvalitete podataka uzima se u obzir teritorijalno područje primjene relevantno za evaluacije te ti dogovori uključuju statističku upotrebu podataka iz administrativnih registara⁵⁰. Posebna pitanja koja treba uzeti u obzir uključuju:

- Dogovore o pružanju informacija s regionalnim tijelima. Važno je i da se u svakoj regiji interno sklope mogući dogovori o dobivanju informacija s drugim subjektima koji djeluju na regionalnoj razini.
- Kako bi se informacije pravodobno objedinile, važno je pružiti regijama konkretne smjernice kojima se omogućuje homogena isporuka podataka/informacija u isto vrijeme.
- Prikupljene informacije moraju se moći prikladno razvrstati na teritorijalnoj/regionalnoj razini, ako je relevantno.
- Važno je uzeti u obzir i analizirati ulogu regija kao pružatelja i kao potencijalnih korisnika.

Okvirni nacrt odjeljka

1. Postupci i mehanizmi za praćenje

⁵⁰ Članak 7. stavak 2. Uredbe (EU) 2022/1475.

2. Potrebe za podacima i izvori podataka za evaluacije
3. Dogovori povezani s podacima
4. Praznine u podacima i mjere za njihovo popunjavanje
5. Potrebe za jačanjem kapaciteta

3.6. Komunikacija i daljnje mjere

Što uključiti u ovaj odjeljak plana evaluacije?

U ovom odjeljku plana evaluacije trebalo bi opisati pristupe i alate povezane s komunikacijom i daljnjim mjerama uz primjenu iskustava stečenih u prethodnim programskim razdobljima te uspostaviti minimalne standarde za priopćavanje rezultata evaluacije i daljnje postupanje na temelju tih rezultata. U ovim se smjernicama predlaže dodatan sadržaj za odjeljak o podacima i informacijama, kako je prikazano u tablici u nastavku.

Tablica 7 – Predloženi sadržaj odjeljka 6. plana evaluacije

Minimalan sadržaj ⁵¹	Dodatan sadržaj	Obrazloženje
<p>Opis kanala/mehanizama za prenošenje nalaza evaluacije ciljanim primateljima</p> <p>Opis mehanizama za praćenje i upotrebu rezultata evaluacije</p>	Opis komunikacijskog plana	Trebalo bi donijeti plan prenošenja rezultata evaluacije, ali i sveukupni komunikacijski plan.
	Ciljevi u pogledu priopćavanja nalaza evaluacije	To bi trebao biti sastavni dio svakog komunikacijskog procesa.
	Uloga nacionalnih mreža ZPP-a	Mreže ZPP-a važan su kanal za komunikaciju i prenošenje, stoga je opravdano usredotočiti se na detaljniji opis njihove uloge.
	Uloga odbora za praćenje	Odbor za praćenje ima važnu ulogu u ispitivanju napretka postignutog u pogledu daljnjeg postupanja na temelju rezultata evaluacije, uključujući preporuke.
<p>Povezanost ovog odjeljka s drugim odjeljcima plana evaluacije</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Odjeljak 1. – Ciljevi i potrebe</u>: priopćit će se rezultati evaluacija (teme i aktivnosti) i poduzeti daljnje mjere s obzirom na preporuke. • <u>Odjeljak 2. – Upravljanje i koordinacija</u>: akteri/tijela uključena u upravljačke strukture doprinjet će oblikovanju i provedbi kanala i aktivnosti povezanih s komunikacijom i daljnjim mjerama. • <u>Odjeljak 3. – Mapiranje dionika</u>: određeni dionici imat će posebnu ulogu u priopćavanju nalaza evaluacije i/ili daljnjem postupanju na temelju tih nalaza. • <u>Odjeljak 4. – Vremenski okvir</u>: komunikacijske aktivnosti i daljnje postupanje na temelju nalaza evaluacije treba uzeti u obzir u vremenskom okviru plana evaluacije. 		

⁵¹ Točka 6. Priloga II. Uredbi (EU) 2022/1475.

Ključni pojmovi koje treba uzeti u obzir

Opis načina na koji će se **nalazi evaluacije** prenositi **ciljanim primateljima**, uključujući opis **uspostavljenih mehanizama** za upotrebu rezultata evaluacije i **daljnje postupanje na temelju tih rezultata**.

Nalazi evaluacije: rezultati evaluacija, uključujući zaključke i preporuke, trebali bi se temeljiti na čvrstim dokazima. Tada ih ciljani primatelji mogu upotrijebiti u različite svrhe, npr. za poboljšanje provedbe (upravitelji strateških planova u okviru ZPP-a), planiranje buduće politike (oblikovatelji politike), informiranje o ishodima politike (šira javnost).

Komunikacija: osigurava da se nalazi evaluacija (ŠTO) prenose odgovarajućim primateljima (TKO), u odgovarajućem obliku (KAKO) te u odgovarajuće vrijeme (KAD).

Ciljani primatelji: riječ je o dionicima evaluacije na europskoj, nacionalnoj i regionalnoj razini, kao što su oblikovatelji politike, evaluatori, istraživači, korisnici te šira javnost.

Uspostavljeni mehanizmi: odnose se na informacijske kanale, tj. sredstva (npr. e-pošta, internet, intranet, bilten, događanja) kojima se prenose nalazi evaluacije.

Daljnje postupanje na temelju rezultata evaluacije: može se odvijati s pomoću različitih mehanizama (npr. akcijski planovi, seminari, radionice, odbori, posredovanje znanja⁵²) kako bi se iskustva i preporuke iz evaluacija mogli iskoristiti za provedbu strateškog plana u okviru ZPP-a i za ciklus politike, uključujući oblikovanje buduće politike. Upotreba znanja stečenog na temelju evaluacija ključna je svrha svake evaluacije. Upotrebu znanja trebalo bi sustavno dalje analizirati i dijeliti. Ostvarivanje napretka u odnosu na daljnje postupanje na temelju nalaza evaluacije jedna je od funkcija odbora za praćenje⁵³.

Ključna pitanja koja treba uzeti u obzir

Kad je riječ o komunikaciji:

- Koje komunikacijske potrebe postoje u državama članicama?
- Koji je najbolji način priopćavanja rezultata evaluacije i dopiranja do relevantnih dionika?
- Koji se informacijski kanali mogu uzeti u obzir?

Kad je riječ o ciljanoj publici:

- Koja je ciljana publika (relevantni dionici) za evaluaciju općenito i za rezultate svake posebne evaluacije?

⁵² Izraz „posredovanje znanja” dobro je opisan u *Evaluation Matters – The Evaluation Policy for European Union Development Co-operation* (Evaluacija je važna – Politika evaluacije za razvojnu suradnju Europske unije) (<https://op.europa.eu/s/w7MN>). „Posredovanje znanja” važan je korak u postupku promicanja upotrebe nalaza. Uključuje primjenu znanja o načinima na koje će utjecati na promjenu. Voditelj evaluacije dužan je osigurati da do toga dođe. Međutim, ključni korisnici najbolje mogu promicati dokaze i nalaze iz sadržaja evaluacije. Voditelj evaluacije pomaže ključnim korisnicima pri izradi akcijskog plana u tu svrhu. To može uključivati:

- utvrđivanje mogućnosti u okviru internog ciklusa planiranja ako bi evaluaciju trebalo upotrijebiti za donošenje odluka te određivanje tko će snositi odgovornost za te podatke
- utvrđivanje vanjskih mogućnosti za upotrebu dokaza i nalaza evaluacije kako bi se potaknula promjena
- metaevaluacije (sustavna sinteza evaluacija) koje se provode radi objedinjavanja važnih saznanja o sličnim temama.

⁵³ Članak 124. stavak 3. točka (d) Uredbe (EU) 2021/2115.

Kad je riječ o ulogama:

- Koja je uloga odbora za praćenje u procesu priopćavanja i daljnjeg postupanja?
- Koja je uloga nacionalne mreže ZPP-a u procesu priopćavanja i daljnjeg postupanja?
- Koje uloge u tome imaju upravljačko tijelo, agencija za plaćanje, voditelji intervencija, uprave na regionalnog razini itd.?
- Koje se druge postojeće strukture mogu iskoristiti za priopćavanje rezultata evaluacije (radne skupine, mreže itd.)?

Kad je riječ o daljnjem postupanju:

- Kako pratiti primjenu rezultata evaluacije i preporuka?
- Kako osigurati da se primjenom rezultata evaluacije poboljša provedba programa?

Teritorijalni aspekti

- Vrlo je važno da regije mogu upotrijebiti rezultate evaluacije i uključiti ih u postupak donošenja odluka o svim intervencijama koje su utvrđene/izmijenjene te kojima se upravlja na regionalnoj razini.
- U okviru evaluacija trebalo bi isto tako nastojati donijeti opće zaključke koji su relevantni za različite regije. U tu svrhu određene evaluacije na nacionalnoj razini mogu uključivati studije slučaja koje omogućuju donošenje zaključaka na regionalnoj razini. Možda je dobra opcija da se određenim tehnikama osiguraju rezultati na nacionalnoj i na regionalnoj razini (npr. homogena anketa koja se može analizirati za svaku regiju posebno).
- Osim toga, važno je uključiti mehanizme s pomoću kojih se rezultati evaluacije i njihove posljedice na regionalnoj razini mogu obraditi i raspraviti s regionalnim tijelima.

Okvirni nacrt odjeljka

1. Primijenjeni pristup i iskustvo stečeno u prethodnim programskim razdobljima
2. Ciljevi u pogledu priopćavanja nalaza evaluacije
3. Sveukupni komunikacijski plan, uključujući komunikacijske kanale i ciljanu publiku
4. Pristup daljnjem postupanju kako bi se osigurala provedba preporuka iz evaluacije i upotreba rezultata evaluacije

3.7. Resursi, tehnička podrška i izgradnja kapaciteta

Što uključiti u ovaj odjeljak plana evaluacije?

U ovom odjeljku plana evaluacije trebalo bi opisati resurse potrebne za njegovu provedbu te sve aktivnosti tehničke podrške i jačanja kapaciteta. Sadržaj ovog odjeljka trebao bi osigurati da je za provedbu plana evaluacije dostupan dostatan kapacitet, u širem smislu.

Tablica 8 – Predloženi sadržaj odjeljka 7. plana evaluacije

Minimalan sadržaj ⁵⁴	Dodatan sadržaj	Obrazloženje
Opis resursa (ljudski, financijski i tehnički, uključujući informacijske tehnologije) Opis potpore provedbi: potpora ispunjenju potreba dionika i uprava (nacionalna, regionalna i lokalna razina, uključujući LAG-ove), tehnička potpora, smjernice, jačanje kapaciteta	Strukturirani plan izgradnje kapaciteta LAG-ova za evaluaciju strategija lokalnog razvoja	LAG-ovi su poboljšali svoju evaluacijsku kulturu, ali iskustvo iz razdoblja 2014. – 2020. pokazuje da i dalje postoje potrebe, posebno u odnosu na okvire za evaluaciju i metode evaluacije ⁵⁵ . Postojanje posebnog plana za jačanje kapaciteta doprinosi i poboljšanju evaluacijske kulture LAG-ova.

⁵⁴ Točka 7. Priloga II. Uredbi (EU) 2022/1475 te članak 7. stavci 3. i 4. te uredbe.

⁵⁵ Razne aktivnosti za jačanje kapaciteta Službe za podršku evaluaciji podupiru taj nalaz, npr. https://enrd.ec.europa.eu/sites/default/files/evaluation_publications/fs-026-it-lags.pdf te *Evaluation support study on the impact of LEADER on balanced territorial development (Popratna studija za potrebe evaluacije o učinku LEADER-a na uravnotežen teritorijalni razvoj)*.

Povezanost ovog odjeljka s drugim odjeljcima plana evaluacije

- Odjeljak 1. – Ciljevi i potrebe: pri planiranju resursa trebalo bi uzeti u obzir planirane teme evaluacije i evaluacijske aktivnosti.
- Odjeljak 4. – Vremenski okvir: sve aktivnosti tehničke podrške i jačanja kapaciteta trebaju biti obuhvaćene vremenskim okvirom.
- Odjeljci 2. i 3. – Upravljanje i koordinacija / mapiranje dionika: akteri/tijela/strukture uključene u upravljanje i drugi dionici imat će potrebe povezane s jačanjem kapaciteta koje bi trebalo uzeti u obzir.

Ključni pojmovi koje treba uzeti u obzir

Opis **resursa** potrebnih i predviđenih za provedbu plana evaluacije, uključujući potrebne administrativne kapacitete, podatke, financijska sredstva i informacijske tehnologije.

Opis provedbe programske potpore iz članka 7. stavaka 3. i 4. te uredbe, uključujući **aktivnosti tehničke potpore i izgradnje kapaciteta** kojima se osigurava potpuna provedba plana evaluacije te planiranu potporu LAG-ovima za evaluaciju strategija lokalnog razvoja.

Resursi: odnose se na financijske, tehničke i ljudske resurse potrebne za provedbu plana evaluacije. Tehnički resursi uključuju, primjerice, podatkovne sustave, baze podataka, informatičke alate itd.

Tehnička podrška i jačanje kapaciteta: odnosi se na vještine te na svu vanjsku potporu (npr. analiza, alati, smjernice) koji su potrebni za provedbu plana evaluacije. Može obuhvaćati tehničke/informatičke vještine, metodološke i/ili analitičke vještine. Potpora i jačanje kapaciteta nude se nakon utvrđivanja potreba za potporom dionika i uprava uključenih u evaluacije strateških planova u okviru ZPP-a na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, uključujući LAG-ove⁵⁶. Potpora se može pružiti u obliku osposobljavanja, smjernica i svih drugih relevantnih aktivnosti jačanja kapaciteta, koje nudi nacionalna mreža ZPP-a ili se nude u suradnji s tom mrežom⁵⁷. U okviru tih aktivnosti trebalo bi uzeti u obzir raznolik kapacitet institucija i dionika u području praćenja i evaluacije⁵⁸. Isto tako, aktivnosti jačanja kapaciteta povezane s evaluacijom doprinose i informiranju o važnosti evaluacije i izgradnji evaluacijske kulture.

Ključna pitanja koja treba uzeti u obzir

- Jesu li dostupni relevantni resursi (ljudski, financijski i tehnički) za provedbu plana evaluacije?
- Kako se može doći do relevantnih resursa ako su potrebni?
- Koje su potrebe za jačanjem kapaciteta za provedbu plana evaluacije i kako ih utvrditi za razdoblja provedbe?
- Koje su aktivnosti potpore i jačanja kapaciteta za provedbu evaluacije relevantnije za koje institucije i dionike?

⁵⁶ Članak 7. stavak 3. Uredbe (EU) 2022/1475.

⁵⁷ Članak 7. stavak 4. Uredbe (EU) 2022/1475.

⁵⁸ Članak 7. stavak 3. Uredbe (EU) 2022/1475.

- Kako planirati i provesti jačanje kapaciteta na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, uključujući LAG-ove?
- Kolika su sredstva dostupna za različite evaluacijske aktivnosti?

Teritorijalni aspekti

- Ovisno o ulozi regija u provedbi plana evaluacije važno je osigurati da imaju potrebne financijske i tehničke resurse.
- Potrebno je razmisliti o osposobljavanju i drugim mjerama potpore kojima se jamči primjereno sudjelovanje regija u postupku evaluacije.

Okvirni nacrt odjeljka

1. Resursi potrebni za provedbu plana evaluacije (financijski, ljudski, podatkovni, informatički)
2. Aktivnosti tehničke podrške i jačanja kapaciteta (popis, sadržaj, raspored)
3. Strukturirani plan jačanja kapaciteta za LAG-ove

PRILOG – DEFINICIJE EVALUACIJSKIH KRITERIJA

Definicije evaluacijskih kriterija su definicije predstavljene u okviru alata br. 47 Paketa instrumenata za bolju regulativu⁵⁹ i sažete u sljedećem okviru.

Okvir 1 – Definicije evaluacijskih kriterija

UČINKOVITOST

U analizi učinkovitosti razmatra se koliko je djelovanje EU-a bilo uspješno u ostvarivanju svojih ciljeva ili u napretku prema ostvarenju tih ciljeva. Evaluacijom bi trebalo oblikovati: a) mišljenje o dosad ostvarenom napretku i b) ulogu djelovanja EU-a u nastanku uočenih promjena. U analizi učinkovitosti trebalo bi pažljivo razmotriti i koristi od intervencije EU-a s obzirom na to da se povezuju s različitim dionicima (Bolja regulativa, alat br. 47, str. 403.).

Kad je riječ o učinkovitosti, potrebno je uzeti u obzir dvije razine: a) operativnu učinkovitost, u okviru koje se napredak prema ostvarenju specifičnih ciljeva ZPP-a procjenjuje na temelju ciljnih vrijednosti pokazatelja rezultata i b) učinke, u okviru kojih se napredak prema općim i specifičnim ciljevima ZPP-a procjenjuje na temelju pokazatelja učinka.

DJELOTVORNOST

Za djelotvornost se razmatraju resursi koji su upotrijebljeni u okviru intervencije u odnosu na promjene do kojih je dovela ta intervencija. U analizi djelotvornosti trebalo bi pažljivo razmotriti troškove intervencije EU-a, s obzirom na to ih snose različiti dionici. U analizi djelotvornosti isto bi tako trebalo usporediti navedene troškove i koristi utvrđene na temelju kriterija učinkovitosti te istražiti potencijal za pojednostavnjenje i smanjenje opterećenja. (Bolja regulativa, alat br. 47, str. 404. i 405.)

RELEVANTNOST

U okviru evaluacije relevantnosti promatra se odnos između potreba i problema u trenutku uvođenja intervencije i za vrijeme njezine provedbe. Evaluacija relevantnosti trebala bi obuhvatiti i odnos trenutačnih i budućih potreba i problema u EU-u i ciljeva intervencije. (Bolja regulativa, alat br. 47, str. 407.).

KOHERENTNOST

U evaluaciji koherentnosti promatra se u kojoj mjeri različite intervencije, europske/međunarodne politike ili nacionalni/regionalni/lokalni elementi politike djeluju (ili ne djeluju) zajedno. Provjeravanje „unutarnje“ koherentnosti znači promatranje na koji način različite sastavnice iste intervencije EU-a zajedno djeluju kako bi ostvarile njezine ciljeve. Provjeravanje „vanjske“ koherentnosti znači da se slične provjere mogu provoditi u odnosu na druge („vanjske“) intervencije, na različitim razinama. Ako je relevantno, analiza koherentnosti može uključivati provjeru jesu li intervencije u skladu s ciljevima europskog zelenog plana ili je li intervencija u skladu sa sveobuhvatnim okolišnim ciljevima (kao što je Zakon o klimi) ili drugim politikama usmjerenima na okoliš. (Bolja regulativa, alat br. 47, str. 408.).

DODANA VRIJEDNOST UNIJE

Dodana vrijednost Unije odnosi se na promjene do kojih je dovela intervencija Unije, a koje nadilaze ono što se opravdano moglo očekivati od nacionalnih mjera država članica. U skladu s načelom supsidijarnosti (članak 5. Ugovora o Europskoj uniji) i u područjima neisključive nadležnosti Unija bi trebala djelovati samo ako se ciljevi mogu lakše ostvariti djelovanjem Unije nego djelovanjem država članica. (Bolja regulativa, alat br. 47, str. 409.).

⁵⁹ Paket instrumenata za bolju regulativu – Poglavlje 6. (europa.eu).

European Evaluation Helpdesk for the CAP

Rue Belliard 12,
1040 Brussels, Belgium
+32 2 808 10 24

evaluation@eucapnetwork.eu

https://eu-cap-network.ec.europa.eu/index_en

Funded by
the European Union